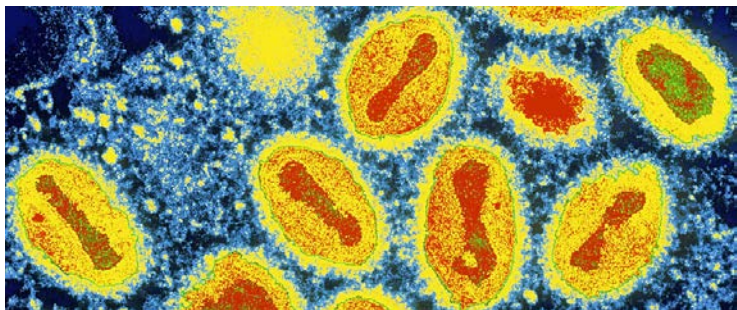

Mumija padeda suprasti raupus

Virusai sukelia siaubingas ir mirtinas ligas. Viena iš jų yra raupai. Europoje XVIII a. kasmet nuo raupų mirė maždaug 400,000 žmonių.

Raupų virusai. (dailymail.co.uk nuotr.)

Raupų virusas yra vienintelis, kurį žmonės pajėgė visiškai išnaikinti. 1796 m. Evaradas Jenner sukūrė skiepa prieš raupų virusą, bet žmonės pradėjo intensyviai skiepyti prieš raupus tik 1967 m. Raupus išnaikinti pasisekė 1980 m. Gelbėdamasis nuo skiepo virusas mutavo. Tačiau mokslininkai pajėgė išnaikinti ir mutuotus virusus.

Mokslininkai norėtų suprasti, iš kur ir kaip seniai atsirado šis siaubingas virusas. Iš senų raštų žinome, kad

prieš 4000 metų žmonės Egipte sirgo kažkokia liga, kuri panaši į raupus. Ar tai iš tiesų buvo raupai?

Vaiko mumija, rasta Vilniuje. (livescience.com nuotr.)

Neseniai Vilniaus Šv. Dvasios bažnyčios

kriptose mokslininkai rado 4 m. vaiko mumiją, kuri jiems padeda geriau suprasti raupų virusą ir virusus apskritai. Vaiko mumijoje jie rado raupų virusą.

Vaikas mirė tarp 1643 ir 1665 m. Iš istorinių šaltinių žinome, kad tuo metu Europoje siautė raupai. Turbūt tas vaikas mirė nuo raupų.

Vilniaus, McMaster, Helsinko ir Sydney universitetų mokslininkai palygino mumijoje rastus virusus su 1944-1977 m. laikotarpio virusais. Remdamiesi tyrimais jie padarė įdomią išvadą – Egipto raupai buvo sukelti visai kitų virusų, nei tie, nuo kurių atrado skiepa.

Kripta, kurioje rado vaiko mumiją su raupų virusu. (pasthorizonspr. com nuotr.)

Tyrimai su vaiko mumija parodo, kaip greitai šis virusas gali vystytis į naujas formas. VU profesorius Rimantas Jankausko teigimu, mes negalime prarasti budrumo. Gali atsirasti nauja raupų viruso forma, kuri mutuos taip, kad skiepai jo nepaveiks.

Dr. Dario Piombino-Mascali ir prof. Rimantas Jankauskas tyrinėja vaiko mumiją. (delfi.lt nuotr.)

Ar tau buvo įdomu skaityti, kaip mokslininkai tyrinėja raupų virusą? Ar žinotai, kad Lietuvoje randama mumijų? Ar manai, kad tai yra įdomu? Ar gerai, kad mokslininkai tyrinėja, iš kur atsirado raupų virusas?

Žodynėlis.

virusas: mikrobas, negalintis augti ir daugintis už šeimininko ląstelės ribų; *virus*

siaubingas: keliantis siaubą, labai baisus; *horrible*

raupai: labai užkrečiama, dažnai mirtina virusinė liga. Ligos požymiai – aukšta temperatūra, skausmas, ryškus apnuodijimas, pustulinis išbėrimas, paliekantis odoje duobėtus randus; *smallpox*

skiepas: medicininis preparatas, skirtas įgyti imunitetui nuo infekcinės ligos. Imituodamas natūralią infekciją, šis preparatas parodo imuninei sistemai ligos sukėlėją, prieš kurį imuninė sistema pagamina antikūnus ir kitus gynybos mechanizmus; *vaccine*

mutuoti: keistis, evoliucijuoti; *to mutate*

apskritai: bendrais bruožais; *in general*

mumija: natūraliai ar dirbtinai užkonservuotas gyvūno ar žmogaus kūnas. Lietuvoje rasta maždaug 70 mumijų. Jos atsirado natūraliai, dėka laidojimo vietos mikroklimato – oro sausumo ir judėjimo; *mummy*

išvada: sprendimas, išvestas iš duomenų ar faktų; *conclusion*

budrumas: akylumas, apdairumas, atsargumas; *vigilance, watchfulness*